

Sygn. akt II Ca 2604/13

POSTANOWIENIE

Dnia 25 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Agnieszka Cholewa-Kuchta
Sędziowie:	SO Anna Nowak (spr.) SO Katarzyna Serafin-Tabor
Protokolant:	starszy protokolant Marta Podsiadło

po rozpoznaniu w dniu 25 kwietnia 2014r. w Krakowie

na rozprawie sprawy z wniosku A. S. (1)

przy uczestnictwie T. S., K. P. i F. P.

o stwierdzenie nabycia spadku

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od postanowienia Sądu Rejonowego dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie

z dnia 23 sierpnia 2013r., sygnatura akt I Ns 1084/13/K

postanawia:

1. oddalić apelację;
2. zasądzić od wnioskodawczyni na rzecz uczestniczki K. P. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni A. S. (1) domagała się stwierdzenia, że spadek po R. S. zmarłym w dniu (...) roku w K. nabyły na podstawie ustawy wprost jego dzieci: wnioskodawczyni, T. S. i K. P..

Uczestniczka K. P. wniosła o stwierdzenie, że spadek po R. S. nabył w całości jego wnuk F. P. na podstawie testamentu notarialnego sporządzonego w dniu 27 kwietnia 2011 roku przed notariuszem J. G. w Kancelarii Notarialnej w K..

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy stwierdził, że spadek po R. S., synu M. i Z., zmarłym w dniu (...) roku w K. i tam ostatnio zamieszkałym, na podstawie testamentu notarialnego z dnia 27 kwietnia 2011 roku, rep. A nr (...) nabył w całości wraz z dobrodziejstwem inwentarza jego wnuk F. P. (punkt I); zarządził sporządzenie spisu inwentarza majątku spadkowego po R. S. powierzając wykonanie tej czynności Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym (...) K.

O.(punkt II) oraz stwierdził, że wnioskodawczyni i uczestnicy ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie (punkt III).

Podstawą rozstrzygnięcia był następujący stan faktyczny:

Spadkodawca R. S.zmarł w dniu (...)roku w K.. Jeden raz zawierał związek małżeński z A. S. (2)z domu (...), z którego to związku pochodzą jego dzieci: A. S. (1), T. S.i K. P.z domu S.. Nie miał innych dzieci pozamałżeńskich ani przysposobionych. Spadkobiercy nie zawierali umowy o zrzeczenie się dziedziczenia po spadkodawcy, nie składali oświadczeń o przyjęciu spadku po spadkodawcy. Żadne z nich nie zostało uznane za niegodnego dziedziczenia. W dniu 27 kwietnia 2011 roku spadkodawca sporządził testament w formie aktu notarialnego w Kancelarii Notarialnej w K.przy ulicy (...)przed notariuszem J. G.do rep. A nr (...), w którym oświadczył, że powołuje do całości spadku swego wnuka F. P., syna S.i K., urodzonego dnia (...). Jednocześnie spadkodawca oświadczył, że tytułem zapisu zobowiązuje swego spadkobiercę testamentowego do przeniesienia na rzecz swojej córki K. P.przysługujących mu udziałów w przedsiębiorstwie pod nazwą Firma Handlowa (...)z siedzibą w K.przy ulicy (...)prowadzonym w formie spółki cywilnej, której współnikami są obecnie testator oraz R. Z.. Imieniem małoletniego uczestnika nie składano oświadczenia w przedmiocie przyjęcia lub odrzucenia spadku, zrzeczenia się dziedziczenia, jak też nie toczyło się postępowanie o znanie go za niegodnego dziedziczenia. K. P.działając jako przedstawicielka ustawowa F. P.na rozprawie w dniu 30 sierpnia 2013 roku oświadczyła, że spadek przypadający jej synowi na podstawie testamentu po spadkodawcy R. S.przyjmuje z dobrodziejstwem inwentarza.

Sąd Rejonowy powołując art. 926 k.c., art. 941 k.c., art. 950 k.c. wskazał, że ważność testamentu notarialnego, którym spadkodawca powołał do dziedziczenia swego wnuka nie była kwestionowana a testament ten zawiera wszystkie elementy wskazane w art. 92 ust. 1 ustawy z dnia 14 lutego 1991 roku Prawo o notariacie a nadto przed podpisaniem został odczytany, następnie podpisany, co pozwala na przyjęcie jego ważności. W konsekwencji stwierdził, że spadek po R. S. na podstawie tego testamentu notarialnego nabył w całości jego wnuk F. P. z dobrodziejstwem inwentarza. Wobec braku upływu terminu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania (art. 1015 k.c.) oraz w związku z oświadczeniem złożonym przez przedstawicielkę ustawową małoletniego spadkobiercy, że spadek przyjmuje z dobrodziejstwem inwentarza Sąd Rejonowy zarządził jego sporządzenie powierzając wykonanie tej czynności Komornikowi Sądowemu opierając się na treści art. 644 k.p.c. O kosztach postępowania orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

Apelację wniosła wnioskodawczyni zaskarżając postanowienie w całości i zarzucając mu niewyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy, a w szczególności przebiegu czynności, które doprowadziły do sporządzenia testamentu z dnia 7 kwietnia 2011 roku, osób które podpisały testament, podpisów osób pod testamentem, podpisu osoby odbierającej wypis aktu w sytuacji, gdy część testamentu zawiera stwierdzenia oczywiście sprzeczne ze stanem faktycznym, w szczególności określenie osoby współnika spółki cywilnej.

Wskazując na powyższy zarzut domagała się zmiany postanowienia poprzez orzeczenie o stwierdzeniu nabycia spadku w drodze dziedziczenia ustawowego po 1/3 części.

W uzasadnieniu podniosła, że z uwagi na brak czasu nie zapoznała się z testamentem a dopiero po zakończeniu rozprawy powzięła szereg uzasadnionych wątpliwości co do autentyczności testamentu w szczególności dotyczących danych współnika spadkodawcy oraz podała, że podpis na odwrocie testamentu stwierdzający, że wypis wydano R. S. został nakreślony ręką K. P..

Uczestniczka K. P. wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania. Uczestnik T. S. poparł apelację.

Akceptując ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy i przyjmując je za podstawę rozstrzygnięcia apelacyjnego Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja podlegała oddaleniu.

Na wstępie rozważań wskazać należy, że stosownie do treści art. 670 k.p.c. sąd spadku bada z urzędu, kto jest spadkobiercą. W szczególności bada, czy spadkobierca pozostawił testament. Zgodnie natomiast z treścią art. 677 § 1 k.p.c. sąd stwierdzi nabycie spadku przez spadkobierców, choćby były nimi inne osoby niż te, które wskazali uczestnicy. Z przepisów tych wynika zakres kognicji sądu spadku w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku. Obowiązki te sąd realizuje niezależnie od treści złożonego wniosku przez wskazanych tamże spadkobierców, przypadających im - według twierdzeń wnioskodawcy - udziałów, a także tytułu powołania do spadku. W niniejszej sprawie wnioskodawczyni oraz uczestnik T. S. w postępowaniu przed Sądem Rejonowym nie kwestionowali ważności testamentu. Wnioskodawczyni dopiero w apelacji wskazała, że powzięła uzasadnioną wątpliwość co do ważności testamentu albowiem w jej ocenie na wypisie aktu notarialnego nie został nakreślony podpis jej ojca R. S. oraz wskazano w nim błędne nazwisko współnika spadkodawcy w spółce cywilnej. Twierdzenia te nie mogą być skutecznie podnoszone jako mające wpływ na ważność sporządzonego testamentu z dnia 27 kwietnia 2011 roku. Zauważyć bowiem należy, że w wypadku gdy spadkodawca pozostawił testament, w stosunku do którego nie istnieją wątpliwości co do jego ważności lub skuteczności, sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia dowodów z urzędu na potwierdzenie braku przesłanek z art. 945 k.c. Jeżeli zarzut taki podniesie uczestnik postępowania, sąd spadku nie ma obowiązku z urzędu przeprowadzania dowodów na te okoliczności ani też prowadzenia dochodzenia w celu stwierdzenia istnienia takich dowodów. W takiej sytuacji zastosowanie mają ogólne zasady dowodowe (m.in. art. 232 k.p.c.). Na uczestniku postępowania, który podniósł zarzut, spoczywa ciężar udowodnienia jego prawdziwości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2002 roku, IV CKN 178/02, OSNC 2004, nr 2, poz. 25). Jak już wyżej wskazano, uczestnicy postępowania przed Sądem Rejonowym nie kwestionowali ważności testamentu, natomiast wnioskodawczyni w apelacji nie zgłosiła żadnych zarzutów dotyczących ważności testamentu ujętych w art. 945 k.c. Nie powołała się bowiem na żadną z wad oświadczenia woli, o których stanowi ten przepis. Wobec tego, mimo że sądy obu instancji w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku mają obowiązek ustalenia z urzędu kręgu spadkobierców, to ważność testamentu mogą badać jedynie wówczas, gdy w tym zakresie zostaną zgłoszone konkretne zarzuty odwołujące się do wad oświadczenia woli testatora. Jeśli natomiast chodzi o kwestię dotyczącą podpisu widniejącego na wypisie aktu notarialnego, to stwierdzić należy, że wnioskodawczyni zarzut ten podnosi całkowicie bezzasadnie bowiem na wypisie widnieje adnotacja, że wydano go R. S.. Oczywistym przy tym jest, że adnotację tę sporządził pracownik kancelarii notarialnej wskazując komu wypis ten został wydany. Tym samym podnoszenie, że podpis (...) widniejący na wypisie z aktu notarialnego nie został nakreślony przez spadkodawcę i wywodzenie z tego faktu skutków odnośnie nieważności testamentu wynikać może jedynie z niezajomości zasad wydawania wypisów z aktów notarialnych stronom czynności notarialnych. W tym stanie rzeczy prowadzenie postępowania dowodowego na okoliczność dotyczącą własnoręczności podpisu testatora pozbawione jest uzasadnionych podstaw. Z tych przyczyn Sąd Okręgowy oddalił wszelkie zgłoszone w apelacji i w odpowiedzi na apelację wnioski dowodowe. Wskazanie przez spadkodawcę w testamencie błędnego nazwiska współnika spółki cywilnej w świetle okoliczności podnoszonych w odpowiedzi na apelację a dotyczących koligacji rodzinnych spadkodawcy uznane być musi za oczywistą omyłkę i z faktu tego trudno wywodzić jakiegokolwiek skutki dla ważności testamentu. Reasumując wskazać należy, że Sąd Rejonowy zasadnie uznał, że w niniejszej sprawie spadkodawca sporządził ważny testament i w konsekwencji stwierdził, że spadek na podstawie testamentu nabył z dobrodziejstwem inwentarza jego wnuk F. P..

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oddalił apelację – punkt 1 sentencji.

O kosztach postępowania odwoławczego orzekł Sąd Okręgowy na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. zasądzając od wnioskodawczyni, której apelacja została oddalona, na rzecz uczestniczki K. P. kwotę 180 zł, na którą złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika uczestniczki będącego adwokatem ustalone na podstawie § 9 pkt 2 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t. j. Dz. U. z 2013 roku, poz. 461) – punkt 2 sentencji.